

SJ RESEBYRÅ

Text: CLAES HORN
Foto: SEVED WALTHER

Visst är det för få kvinnliga chefer

Där damerna nära nog håller herrarna stäng- en ifråga om beman- ning inom SJ är hos resebyråerna. Inom hela SJ är det 64 proc manliga resebyrå- tjänstemän och 36 proc kvinnor. Stockholmsområdet

är säreget på så sätt att här är det 45 proc kvinnor och 55 proc män. Men inga pro- centsiffror gäller när det rör sig om löner. Där har de kvinnliga medarbetarna ge- nomgående lägre lön. SJ-NYTT har frågat

våra kvinnliga reseby- råchefer; hur är det med jämställdheten? Kvinnorna är för bly- ga, kanske rädda för att ta ansvar.

Eller; vill man komma fram, har kun- skap och intresse, så kommer man fram.

Men i allmänhet tycker man att tjetet om jämställdhet mel- lan könen är ett tråligt gagg utan värde. Kan man bara begripa att uppföra sig som folk så finns det inte några problem.

● Vattenfall

På resebyrån i Räcksta – Vat- tenfall – är det Karin Palm- gren som är chef. Där är man "älskling" med alla. Vatten- fallsbyrån har en besättning på sex medarbetare, fem da- mer och en herre.

– Jag ser inga problem ifråga om jämställdhet mellan könen i vår bransch, säger Karin Palmgren. Det är egent- ligen ingen skillnad om jag undantar att vi kvinnor får kämpa mer för att nå våra po- sitioner. Någon avoghet har jag aldrig märkt. Det är de för- sta åren som är jobbigast. Sen lättar det.

Det finns ett par kanske i Karin Palmgrens resone- mang. Det är kanske, menar hon, inte så många kvinnor som vill ta ansvar. Det krävs kanske mindre av männen än kvinnorna. Annars tror jag att just resebyråbranschen är väl lämpad för kvinnor. Däremot tror jag inte på en resebyrå med helt kvinnlig bemanning. Det finns många kunder som endast vill bli betjänade av manliga säljare. Det gäller ju kunden främst och vill kunden

köpa en resa av en manlig säl- jare så allright. Så, så får det bli.

Karin Palmgren började, sedan hon tagit studenten, på SJ 1943 och då på Upplys- ningen, Järnvägen. Så blev det den sedvanliga vägen till biljetterna på Cst. Senare blev det eget skåp med försäljning av lokalbiljetter. Men det skedde endast på lördagar och söndagar. På vardagarna var det herrarna som skötte "lå- dan". Det blev många år på resebyrån på PUB innan hon kom till Vasagatan. Efter re- sebyråkurser blev det så dags att bli chef för rbr Vattenfall. Det var 1962 "och jag hade en pojke med mig". Det var Kurt Lundin, som nu är på rbr i Linköping.

Det nuvarande manliga in- slaget bland de sex damerna på rbr Vattenfall heter Evert Löfgren och han trivs bra bland femininerna. Det som tidigare antydde med "älsk- ling med alla" gäller i främsta hand Gunilla Lindström, som f n är hemma hos sin lilla ny- födda baby.

– Hon är verkligen älskling med alla kunder men så för- står hon också att sköta det

älskliga på ett elegant sätt, sä- ger chefen Karin P.

Det finns många andra i glas- och betongklossen i Räcksta än vattenfallare. Så det är inte endast tjänsteresor som säljs utan även interna- tionella sällskapsresor. De har t ex gått till Leningrad, Lon- don, Amsterdam, Bangkok. Det är full rulle på rbr Vatten- fall men så har man varit i "Stöten" också (Stöten lokal personaltidning).

● Farsta

På resebyrån i Farsta heter chefen Gerd Johansson. Be- sättningen på byrån är fyra kvinnor och tre män.

– Under min tid på reseby- råområdet har jag inte märkt någon skillnad. Jag tror att en kvinna som vill fram hon kommer också fram. Det finns många duktiga kvinnor i re- sebranschen, så det är inte det det hänger på. Jag tror att de bävar för att ta ansvar. Sen kan det även vara svårt för en gift kvinna – en mor är alltid

en mor – med tanke på den fritid man faktiskt får sätta till.

Gerd Johansson började sin "chefs-karriär" på Vasagatan 22 där hon var duktig på säll- skapsresor och gruppresor. Sen blev det Hantverkarga- tan som chef, så Jakobsberg, Karolinska och sedan novem- ber 76 SJ-byrån i Farsta.

Själv säger hon att hon är rätt glad och lättsam till sin läggning och har aldrig haft några problem på arbetsplat- serna med olika medarbetare från vilket kön det vara må.

– Jag vet, inte bara tror, att det finns många kvinnor inom resebyråsektorn som kan job- bet och skulle kunna ta ett chefsjobb. De har bra skolun- derbyggnad (ofta bättre än männen), hänger fint med på kurser. Jag tror inte de kän- ner sig bromsade på något sätt. Det gäller att övervinna sin blyghet, ta egna initiativ.

– Herrarna här är liksom jag över de femtio och vi bru- kar skämta om att vi tar var- andra i hand och slutar samti- digt. Blir glada pensionärer.

Gerd Johansson tror på ungdomen. De har fått en bra uppfostran. De är friare och

Den här bilden får representera det kvinnliga chefskapet på fyra av SJs resebyråer. Det är på Vattenfall där Evert Löfgren är ensam herre bland fem damer. Fr v Maj-Lis Andersson, chefen själv Karin Palmgren, Evert, Christina Jones och Katarina Wetterström. Den femte damen, Gunilla Lindström, var ledig för att sköta sin nyfödda baby.

kanske modigare än vi var. Vare sig det är en manlig eller kvinnlig chef så är den idealiska blandningen fifty-fifty beträffande medarbetarnas sammansättning. Åtminstone inom reseområdet.

● Katrineholm

En liten men naggande god resebyrå finns i Katrineholm och chefen där heter Gudrun Leufwén. Hon har två manliga medarbetare. På tal om "jämsällhet mellan kvinnor och män i statlig tjänst" konstaterar hon krasst:

– Tycker man om människor så gör man det. Det är väl inget att gaggas om. Huvudsaken är att man bär sig åt som folk. Jag har då aldrig märkt att jag blivit trampad på tårna

av vare sig män eller kvinnor. Det har blivit alldeles för mycket ståhej omkring den här saken.

Då tycker hon det är roligare att berätta om resebyrån i Katrineholm. Det finns många industrier i stan. Det är sällskapsresor som man ägnar sig åt till 45 proc.

Gudrun Leufwén började 1941 vid SJ och då på reklamationskontoret. Det var pappa som hjälpte till ty han var SJ-are. Fö är hela släkten mer eller mindre järnvägsbetonad.

Det var 1946 som damen Gudrun inte längre trivdes i storstaden Stockholm och ville flytta. Då blev det Upplysningsbyrån i ett hörn på Katrineholms station. Sen blev det resetjänst för att bli som nu resebyrå.

Bra rutet, Gudrun. Har man bara begrepp om att bära sig åt som folk så blir det lika mellan Adam och Eva.

● Kiruna

– Ja, idag har vi 25 minusgrader. Då är det inte så svårt att räkna ut att det är Karin Sundgren, chef för resebyrån i Kiruna, som talar. Kirunabyrån betjänas av tre herrar och så chefen Karin Sundgren.

Vi trivs väldigt bra tillsammans men det är väl klart att de också skulle vilja vara chef nästan. Enligt kvinnoåret skulle det vara 50/50 på jobben men det får man nog vänta ett bra tag till innan det blir verklighet.

– Det tycks som om man inte så gärna släpper in någon kvinna till chefsbefattning. Vi kvinnliga chefer på resebyråerna har väl suttit på chefsstolen i en 20 år eller mer. Det verkar dåligt med rekryteringen på området. Sen är det som i alla andra verk förstås att kvinnorna har de lägsta tjänsterna.

Karin Sundgren började på rbr i Kiruna 1948 och då var det inte resebyrå utan resetjänst. Kiruna har hon varit trogen hela tiden och byggt upp byrån.

– Det finns en bra bok av en herre som heter Tomsen med titeln "Fräs upp organisationen". Där säger han att en chef ska sitta högst 10 år och det tycker jag han har rätt i. Man blir så lätt hemmablind och det får man verkligen inte vara på det här området. Man måste alltid vara på alerten och det är svårt det.

Enligt vad jag kan förstå så kommer nu Karins kapphäst – resebyråkurserna. Från Kirunas synvinkel är det rätt magert gods som bjuds. Nej, friskare och fräschare kurser. Varför inte fler kvinnor som kursuppläggare.

Helt förklarligt har rbr i Kiruna mest affärsresor på sin lott. Beställningsbjässen är LKAB.